

ACC. N:R M. 16056: 1-9.

Landskap: *Västergötland* Upptecknare: *Olga Jacobson, Dalstorp*
Härad: *Kind* Berättare: " " "
Socken: *Nittorp* Berättarens yrke: *fru*
Uppteckningsår: *1964* Född år *1879* i *Nittorp*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Skogs-skötsel (enskilda skogar) s. 1-9.

LUF 122

Skriv endast på denna sida.

Jag har bätt den som har tillsyn över pastoratets skogar att besvara frågeformuläret om skogs-skötsel, han är själva skogsägare, men jag fick papperet igen, han tyckte det var för besvärligt. Vi ha själva 200 hektar produktiv skogsmark, men jag vill inte gräva i luntorna, min avlidne make visste ju allt men han var ändå bättre än jag att skriva och våra pöser ha ej tid. Dessutom finns det ju tryckta brochurer och skrifter ang. skog och skogsodling i legio.

Skogsodling. Till Borrasarp i Dalstorp flyttade 1874 en ny ägare brukspatron L. P. Eklundh. Han torde vara den förste som här i Frakten tog vara på skogen, planterade och skötte den. Han planterade kalmark, rensade upp i skogarna, planterade alleeer av gran på Borrasarp och utmed vägarna vid kyrkan och skolan samt långa granhäckar. Till det senare tog han väl

Dalstorp
Kinds lsd.

20/10-64

plantor som det fanns gottom, var han fick föna
vat jag ej, men sannolikt samlade han kottar
som han själv klängde, han hade smedja, där
tillverkades bl.a. prima plogar, han pådde Borrarp
blev nog Frungen och köpte Vik i Dalstorp där
han byggde hus och smidesverkstad. Där har jag
det första minnet av honom, han var min fars
gode vän. 1893 var jag på Vik första gången. Men
där planterades granar i trädgården och de
som voro på tomten fingo växa på det var rätt
mörkt i huset. Han påde att när jag får se
huggna unggranar till brudgranar, till
begravningar, till strö o.d. får jag ont i bröstet
och får jag se stubbarna blir jag rent ifrån mig.
Han, min far och en del till bildade Norra
Kinds Lantbruksklubb och de agiterade för
jordbrukets uppryckning och för skogsbruk.
På artonhundranittitalet började pappa med

skogsplanteringsdagar för skolbarnen, jag vet inte om han gjorde det på eget initiativ men det tror jag, på nya paktet blev det nog obligatoriskt, och då började Timmersheds glasbruk att plantera, min make var som helt ung (han var född 1877) med om att plantera skog i Tranemo och där är stor Timmersskog nu, Åren 1902-1911 var jag anställd på Tranemo Trävarubolag, där byggdes ångsåg vid Brandsmo och mycket skog avverkad i Nitton, Dalstorp & Tranemo, de köpte skogen på rot och avverkade själva, jag minns att vi skrev i kontraktet: "Säljaren svarar för återplanteringen", så det var nog frunget då, tidigare köpte Mölneby AB skogar och flottade virket till Falkenberg, då förekom aldrig återplantering. Mölneby AB köpte för resten Borrarp och avverkade där bländs kära skogar, 1905 var ~~den~~ AB Papyrus ägare till Borrarp och där var det en massa flichor, blåbyxor kallade, som under pak-

Tranemo sn
Kivde led

4

kunnig ledning planterade stora kalhyggen. När skogsvårdsstyrelsen började sin verksamhet vet jag inte riktigt, men den lade sig aldrig i något på Skansens Prävarok. Tid, sedan vi 1918 köpte Gölingsstorps fingo varken vi eller någon annan avserka skog utan att deras skogvalde stämplat ut den. Nu tillhör vi en skogsparfällighet till vidare. Det är och har varit tall och gran som planteras här, björksko- gen växer av sig själv, ung, 1920 planterade vi på ordet ett bestånd lärkträd, de växte bra, de fölla ju barren vintertid, vi fingo en arbets- lön talsgrafarbetare ett år, han Frodde det var skantar (döda barrträd) och högg ner flera stycken innan någon fick se det.

Nu förekommer inte kalhyggning utom på de områden som varit gallrade tre gånger, dessa om- råden planteras då med plantor eller frö, att lite på självsidd förekommer aldrig.

4

kunnig ledning planterade stora kalhyggen. När skogsvårdsstyrelsen började sin verksamhet vet jag inte riktigt, men den lade sig aldrig i något på Skansens Prävarv. M. Tid, sedan vi 1918 köpte Gölingsstorv fingo varken vi eller någon annan avverka skog utan att deras skogvårdare stämplat ut den. Nu tillhör vi en skogspanfällighet till vidare. Det är och har varit tall och gran som planteras här, björkskogen växer av sig själv, ung, 1920 planterade vi på ordor ett bestånd lärkträd, de växte bra, de fölla ju barren vintertid, vi fingo en arbetslös telegrafarbetare ett år, han Frodde det var skantar (döda barrträd) och högg ner flera stycken innan någon fick se det.

Nu förekommer inte kalhyggning utom på de områden som varit gallrade tre gånger, dessa områden planteras då med plantor eller frö, att lita på självsädd förekommer aldrig.

I början var man väl inte glad åt tvånget att plantera skog men nu i många år har man insett nyttan därav liksom man uppskattar den oskänkliga hjälpen. Vid skogsplanteringen hade man särskilda hackor, först hackade man hålor sedan pates plantorna i och trampade till, jag tror man gör på ännu, då frö användes gjorde man ett hack och pläppte ner några frön som man bar i fisken eller hade man frökannor att pläppa i dem med. Nu försiggår frösådden maskinmässigt och jag tror att specialplogar användes vid större plantsättning.

Arvskningsvaror. De första frågorna har jag be-
svarat i ovanstående på gott jag kan. De skogs-
ägare som själva kunna köra ut sitt virke
till bilväg få i viss utsträckning stämpa själva,
länsskogsaktaren kommer någon gång och ger
anvisning hur det skall förfaras, utan stämp-

ting får man inte hugga mycket och jag tror
inte man vill hålla. Här i Nittorp anlitas
skogsvårdsstyrelsen. Limmareds skogar AB. ha gårdar
i flera socknar, förut hette det AB. Fredr. Bengtssons
och de ha haft egna skogvaktare på länge jag minns
AB. Papyrus i Mölndal äger Borrarp i Dalatorp de ha
också egen skogvaktare.

Övermoggen skog anses nog inte precis riktigt
att spara, man den som inte behövs pengarna
arvorkar inte för de pybliga skatternas skull, fast
man får ju skatta för skogen på pot. också. I Mogkult
Nittorp finns ett skogsreservat, där skall inget huggas
för att man skall se hur skogen sköter sig själva,
det är väl inte på stort område, men många är
intresserade av att fara dit och titta.

Utstämplingsarbetet tillgån på att skogvaktaren
~~skall~~ en hans medhjälpare klavar vid brösthöjd.
två män märka med ett ykhugg vid potens och

ett i brösthöjd, vart 5te Fräd Toppsmätet och på
kan man beräkna utfallet av avverkningen.

När på gården liksom på en del andra
ställen ha vi kartlagt hela gården för några
år sedan, det var en jägmästare Rundgren som
jämta ett biträde och två hantlangare mätte upp
skog och marker, på delade han upp skogen i
"Frakter" där skall under tio år huggas ett område
i pänder på ett gallring förbiggär första och
andra gången efter hand, nu ha vi på tre år
byggt en 9 m. bred väg genom skogen och då fått
huggna ner stubb och stubb på många tunnland,
vi tillhöra nu en skogsbanfällighet som på något
sätt hör ihop med skogsvårdsstyrelsen, banfäll-
ighetens skötsel stämpling, huggning, körning och
försäljning, få se hur det går, hittills ha vi fått
lite netto årligen, vi ha bra jaktarrende på det
kantar vägen.

Hur stor del av den årliga avverkningen som går till husbehov har väl inte kunnat fastställas varken förr eller nu. Inte ens bränslebehovet är lika år från år. Förr byggdes husen av timmer, plank och bräder oftast med spåntak, hade man egen skog togs virket där. Nu köper man ibland tegel till väggar, plank, bräder köpes färdigt till väggar, och dörrar och fönster färdigköpes förresten fasadtegel, olika porters plattor till tak, ytterbeklädnad och inreda.

När massavedsköpen började minns jag inte, det har väl huggits länge, jag vet att på mittidatet flottades massor av pappersved, från 1902 köptes den till stationsrua + vidare på järnväg, nu gå lastbilar med plöp lastade med massaved + andra skogsprodukter. Järnvägsbyggenas tid var plipers en stor artikel.

Huggningen tillgick väl här som annorstädes,

man fällde träden med stocksåg, kvistade,
aptsrade och porterade, barkade massaved och
en del påvirke, pkräddes Timmerstockar med
stora bilar, högg med yxor o. p. brännveden påga-
des, klövs och lades upp famnvis (i travar). Nu
använder man i stor utsträckning motor-
sågar att fälla skogen med. Slusbekots-
väirket körs fram med hjälp av Traktor, sedan
drives takspånskyvel, vedkap o. d. klyv med
motor, ett tag fanns här transportabla pågverk,
men det har jag inget sett på länge.

Skogsbete förekommer mycket lite nu. För
var det vanligt för både får och nötkreatur
men efter 1920 avtog den sedan, fåraveln avtog
eller försvann och skogsplantorna måste pkyddas
för betande nötkreatur.

Organisationer har jag talat om i det föregående